

A csongrádi táj, különösen pedig Szeged, igen élénk irodalmi életet mutathatott fel az egyes korok műfajaiban és írói törekvéseiben. Csak példaként említem, hogy a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézetének reneszánsz-kutató csoportja a szegedi egyetem Helytörténeti Bizottságával közös rendezésben tartotta vitaülését Szegeden 1972. novemberében. Örvendetes, hogy — Péter László következetes törekvéseinek eredményeképpen — a témának van átfogó, a honismerethez sok ágon kapcsolódó kiadványa is, a Szeged irodalmi emlékhelyei c. füzet, amely 1967-ben a Somogyi-könyvtár kiadványaként, azonos című könyve pedig 1974-ben a szegedi városi tanács művelődési osztályának kiadásában, megnövekedett terjedelemben jelent meg.

Szabó G. László zárszava

Az Akadémia résztvevői egy heti itt-tartózkodásuk alatt csak részben ismerhették meg azt a változatos munkát, amelyet megyénk honismerettel foglalkozó közösségei végeznek. Az elmúlt években Csongrád megyében is kialakult a honismereti munkának csaknem minden ága. Több helyen vállalkoztak üzemi és községi krónikák írására, de inkább nagyobb kort átfogó községtörténeti feldolgozások készültek. Nem törekedtünk a helyi kezdeményezések egységesítésére, hanem engedjük, hogy a honismereti aktívák mindenütt a számukra legalkalmasabb formában dögzítsék saját településük mai életét, közelebbi vagy távolabbi múltját. Itt kell megemlíteni azokat a tudományos igényű monografikus feldolgozásokat is, melyek ugyan túllépnek a mozgalom keretein, de tartalmuknál fogva szervesen illeszkednek ahhoz, illetve a kulturális eredményeket a mozgalomban dolgozók eredményesen fel tudják használni. Csak példaként említem a mindannyiunk által ismert *Szöreg népe* monográfiát vagy *Bálint Sándor* több évtizedes kutatási eredményeit összefogó kitűnő kötetét a „szegedi nemzetről”. Készül Hódmezővásárhely története, folyamatosan jelennek meg a makói kötetek és újraindult a szegedi monográfia szerkesztő bizottsága is.

A honismereti mozgalom egyik sajátos ága szinte szemünk láttára bontakozik ki: a szocialistabrigád-naplók írása. Jól tudom, ezek között még sok a formális, elsősorban a brigádok kulturális vállalásait jól-rosszul dokumentáló bejegyzés, de a jól vezetett brigádnaplók történeti hűséggel rögzíthetik a kialakult vagy kialakulóban levő szocialista közösségek mindennapi életét. A szocialista brigádok nélkül nem született volna meg az a példaképpen említhető kezdeményezés, amelynek eredménye a szegedi Kendergyárban látható üzemtörténeti kiállítás.

Nem kívánok részletesebben szólni a mindenütt erőteljesen folyó néprajzi gyűjtőmunkáról, bár ennek eredményei talán a legközvetlenebbül segítik a szülőföld jobb megismerését. Az évente megrendezett megyei, valamint országos néprajzi és nyelvjárási gyűjtőpályázaton az egyéni gyűjtők és a szakkörök nemegyszer kimagasló eredményt értek el. Befejezés előtt áll a megye földrajzi neveinek összegyűjtése és szeretnénk, ha a gyűjtött anyag nyomtatásban is megjelenhetne. A tanulóifjúság világnézeti, hazafias nevelésének segítése érdekében Csongrád megyei helytörténeti olvasókönyvet kívánunk kiadni.

A honismereti munka végzésébe megyénk kis számarányú nemzetiségi közösségei is bekapcsolódnak, jól példázva azt, hogy a nemzetit és a nemzetiségit a szocialista internacionalizmus szerves egésszé tudja integrálni.

A mozgalom egyre terebélyesedő volta teszi szükségessé a közösségek vezetőinek rendszeres továbbképzését és az utánpótlás nevelését. Az előbbit a rendszeresen megtartott különféle továbbképzési formák biztosítják, az utánpótlás nevelését pedig a tavaly immár harmadízben megrendezett megyei honismereti diáktáborok segítik, ahol néprajzi, helytörténeti, népzene- és néptáncoktató, valamint más szakcsoportokban, érdeklődési körüknek megfelelően vehettek részt a fiatalok.

A mozgalomban nagy jelentőségű az értelmiség szerepe. Ezért nem hagyható említés nélkül az a tevékenység sem, amely felsőfokú oktatási intézményeink honismereti speciálkollégiumaiban folyik. A hallgatókat itt tanítják meg a kellő módszertani és gyakorlati ismeretekre, hogy majd a közösségek hozzáértő vezetői lehessenek. Alapfunkcióiból eredően a megye közművelődési és közgyűjteményi intézményei szoros kapcsolatban állnak a mozgalommal és jelentős segítséget nyújtanak a tudatos gyűjtő- és feldolgozó munkához. A honismereti munkát végző közösségek mellett számolhatunk azokkal a lazábban kötődő művelődési közösségekkel is, amelyek sajátos tevékenységet végeznek, mint pl. a népdal- és díszítőművészet csoportok, néptáncgyűttesek, zenekarok, színjátszó csoportok.

A honismereti munka különféle közösségeinek, tevékenységformáinak összefogása, összehangolása nem képzelhető el a Hazafias Népfront ilyen irányú tevékenysége nélkül. Ezt a feladatot a megye és a nemrégiben alakult városi honismereti bizottság látja el. A Csongrád megyei Tanács lehetőségeihez mérten támogatja a mozgalmat.

Befejezésül megköszönöm a megtisztelő bizalmat, amely a helyszín megválasztásában a Hazafias Népfront Országos Titkársága és a Népművelési Intézet részéről megnyilvánult.

